

Miguel de Cervantes y Saavedra

Důmyslný rytíř

DON
QUIJOTE
DE LA MANCHA

DŮMYSLNÝ RYTÍŘ
DON QUIJOTE
DE LA MANCHA

Miguel de Cervantes y Saavedra

Důmyslný rytíř
DON
QUIJOTE
DE LA MANCHA

Upravila Jitka Škápíková

Copyright © Fortuna Libri, 2015
Copyright © Jitka Škápíková, 2015
Cover design © Daniela Antalovská, 2015

ISBN 978-80-7321-987-1

Je tomu už čtyři stovky let, co vznikl jeden z nejslavnějších humoristických románů světa, a přece je překvapivě aktuální. Jeho hrdina se dopouští všelijakých bláznivých, praštěných a často hodně nebezpečných kousků proto, že neumí rozlišit skutečnost od fantazie, která se vylíhla v hlavě nějakého spisovatele. Stejně donkichotsky by dopadl hrdina jedenadvacátého století, fanatický čtenář fantasy a sci-fi literatury, divák akčních filmů či hráč počítačových her, který by se pokusil napodobit své hrdiny.

Miguel de Cervantes y Saavedra, slavný spisovatel, autor Dona Quijota, neměl snadný život. Pocházel z rodiny zchudlého šlechtice, která často tréla bídu s nouzí. Spolu se svým otcem ranhojičem prošel Španělsko křížem krážem a viděl spoustu utrpení. V mládí se nechal najmout k námořnictvu a bojoval v bitvě u Lepanta – španělské a benátské loďstvo v ní u řeckého pobřeží porazilo Turky – a tam přišel o ruku. Když se konečně vracel do Španělska, přepadli loď, na které plul, piráti a Cervantes strávil pět let v alžírském zajetí. Po návratu do vlasti se na jeho hrdinské činy zapomnělo. Marně sháněl pořádné zaměstnání a skončil jako výběrčí daní. Nešlo mu to a pro chyby v úctech se několikrát dostal za mříže. A pak mu svitlo: Zkusím si přivydělat psaním! Byl to dobrý nápad. Pan Cervantes vymyslel postavu jistého zemana, zaníceného čtenáře rytířských románů. Středověké ideály cti, šlechtnosti a statečnosti ho nadchly natolik, že se rozhodl žít podle oblíbených literárních hrdinů. Román Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha vyšel poprvé v Madridu v roce 1605 – přesněji řečeno jeho první část – a stal se bestsellerem. Velkolepý úspěch mělo i pokračování, které Cervantes vydal zhruba o deset let později. Dalo by se předpokládat, že si na něm pan autor nahrabal slušné jmění. Ale kdepak, Cervantes zůstal až do smrti chudý. 23. dubna 1616 měla zubatá zvláštní žeň. V ten den v Madridu podtála život Miguela de Cervantese a ve Stratfordu nad Avonou neméně slavného Williama Shakespeara.

DÍL
PRVNÍ

1.

V jedné vesnici ve Španělsku, v kraji nazvaném la Mancha – když si to přeložíme do češtiny, znamená to, že je v tom kraji velké sucho – žil kdysi v pradávnu jeden ne zrovna majetný pán z urozeného rodu. Jmenoval se prý Alonso Quijada, Quesada a možná taky Quijano, to už vám dneska nikdo přesně nepoví. Tomu šlechtici bylo asi tak padesát let. Byl vysoký a urostlý, ale hubený jako lunt. Nosil kabát z černého sukna, sametové kalhoty a špičaté střevíce. Žil se svou hospodyní, jedním sluhou a mladinkou neteří.

Vedl si vcelku skromně, staral se o svůj statek a občas si rád vyšel na lov. Ale úplně nejraději ze všeho si četl. Ležel v knížkách každou volnou chvíli. Byl zkrátka blázen do dobrodružných románů a někdy se do nich začel tak soustředěně a s chutí, že zapomínal na svět kolem sebe. Za knížky dal všechny peníze, co měl. A když už mu žádné nezbyly, klidně prodal třeba kus pole, jen aby si mohl domů nanosit všechny knihy, co se tehdy daly sehnat. Hemžilo se to v nich udatnými rytíři, kteří pro lásku krásné paní konali hrdinské skutky, vyzývali soky na souboj, napravovali všechny možné křivdy, urážky a nepravosti a neváhali pustit se do boje třeba s obry nebo jinými ob-
ludami a potvarami.

Ten pán četl od rána do večera i v noci při svíčce, až mu to čtení jednou vlezlo na mozek. V hlavě se mu to úplně pomotalo. Už nevěděl, co je pravda a co vymyšlená historka, všechno se mu to slilo dohromady. Uvěřil, že se ty z palce vycucané báchorky, o kterých se v knížkách píše, doopravdy staly, a chtěl být stejně statečný a udatný jako románoví hrdinové. Proto se rozhodl, že se stane potulným rytířem a vykoná činy ještě odvážnější a skvělejší než oni. Jednoho

krásného dne vyštrachal kdesi v komoře starou zbroj, která mu zbyla po prapradědečkovi – byla už celá rezavá a možná na ní rostl i mech –, pořádně ji vyčistil a vyspravil. Mořil se s tou prací skoro týden. Pak si dal ze stáje přivést koníka. Byla to herka stará a hubená, ale jemu připadalo, že je to ten nejskvělejší kuň, kterého mu budou všichni závidět. No jo, ale jakpak se bude jmenovat, napadlo ho. Oř udatného rytíře se nemůže jmenovat Hnědka nebo nedejbože Máňa, to ne, to by se nehodilo! Přemýšlel dlouho, až ho napadlo jméno krásné a dostatečně důstojné: Rocinante.

A teď už mu zbývalo jen vymyslet stejně zvučné jméno pro sebe. Po dalším týdnu hloubání na to přišel: bude si říkat don Quijote. A aby se hned vědělo, odkud pochází, přidal k tomu ještě, že je z kraje Mancha – to proto, aby na něj mohli být všichni krajani náležitě pyšní. Don Quijote de la Mancha, to je to pravé jméno pro hrdinu! A pak už si konečně mohl dát osedlat Rocinanta a vyrazit do světa za dobrodružstvím.

Ale ne! Vlastně mu chyběla ještě jedna veledůležitá věc. Musel si najít dámu svého srdce, svou lásku, svou vyvolenou. Právě pro ni bude všechny ty hrdinské činy konat. Tak to rytíři mají a tak to prostě musí být. V jeho vsi ale nebyla žádná dívka ani paní, která by se pro tuhle ctihodnou roli hodila – nebo to tomu pánovi aspoň tak připadalo. Dlouho dumal, až si vzpomněl, že kdysi slyšel vyprávět o jistém hezkém selském děvčeti. Žilo v nedalekém městě jménem Toboso a jmenovalo se Aldonza Lorenzová. Ten pán – my už mu teď budeme říkat don Quijote de la Mancha – se rozhodl, že právě dotyčná Aldonza bude jeho vysněná princezna. K jejím nohám složí uťatou hlavu obra anebo nějaké podobné důkazy své udatnosti. A protože jméno Aldonza Lorenzová není pro princeznu nic moc, rozhodl se, že jí bude říkat doña Dulcinea z Tobosa.

Teď už mu v cestě opravdu nic nebránilo.